

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af:

Forslag til lov om Forskningscentret ved Hørsholm.

(Lovforslag nr. L 114. Fremsat 1/12 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Danmark er næst efter USA det land i verden, der har den højeste nettoeksport af innovationer og opfindelser, men vi mangler altså nogle forudsætninger for selv at udnytte disse opfindelser. Det er ganske klart, at en teknisk udvikling er en forudsætning for at bedre levevilkårene. Vi står over for store problemer i relation til ressourceknaphed, ikke mindst energiknaphed. Vi har store problemer i relation til det, man kalder det indre og det ydre miljø, altså både arbejdsmiljøet under produktionsprocesserne og det ydre miljø, som omfatter den øvrige verden. Og vi har et stort behov for at finde frem til nye produkter. Ideerne har vi altså, men som bekendt er der ofte lang vej fra idé til virkelighed, og i dette tilfælde altså fra idé til produkt.

Mennesker med ideer om innovationer og opfindelser har visse støttemuligheder gennem de midler, som disponeres af teknologirådet, men det er ganske givet, at der er behov for et frugtbart forskningsmiljø rettet direkte imod produktionen, altså i en større skala end den, der kan etableres i den enkelte, ofte noget specialiserede erhvervsvirksomhed.

I 1962 oprettede man Hørsholmcenteret specielt med denne opgave, men vi må erkende, at centeret ikke hidtil har fungeret i

tilstrækkeligt omfang, at det i forhold til de planer, der lå, kun er udbygget i en femtedel af det omfang, som man havde regnet med og planlagt.

Da vi i 1976 efter lovens revisionsparagraf skulle se på revisionen, fandt man det for tidligt, eller man fandt det rettere sagt uoplyst, hvilket revisionsbehov der eksisterede, og var indstillet på at udskyde tidspunktet for revision en kort tid, men folketingets undervisningsudvalg opfordrede ministeren til at gennemføre et udredningsarbejde med henblik på nu at revidere loven mere omfattende. Til dette formål har der været nedsat et udvalg med repræsentation for de relevante parter, og det er resultatet af dette udvalgs arbejde, der nu foreligger i form af et lovforslag.

Lovforslaget sigter på at gøre Forskningscentret ved Hørsholm til en selvejende institution, men samtidig med en ikke ubetydelig offentlig kontrol og indsigt. Den praktiske gennemførelse sker ved, at man overfører centeret fra statslig regie – med undtagelse af visse statslige institutioner, der fortsat vil være der – til selvejende status, og det gør man ved at yde et afdrags- og rentefrit lån til institutionen, mod at der udstedes et pantebrev til staten. Det vil sige, at økonomisk bliver der ikke nogen påvirkning af offentlige budgetter som følge af denne ændring. Derefter skulle centeret altså blive selvfinansierende både med hensyn til driften og med hensyn til udbygningen af de anlæg, der findes.

Jeg tror, det er en positiv måde at få dette center til at virke på efter dets hensigt, og jeg kan på den socialdemokratiske gruppes vegne give tilslutning til en positiv udvalgsbehandling af det foreliggende lovforslag.

Maisted (FP):

Om det fremsatte forslag kan man sige, at det er en følge af, at forretningen er gået rigtig skidt. Det forskningscenter, hvor man havde forudset, som man også skriver i bemærkningerne, at der ville være en vekselvirkning imellem privat og offentlig forskningsaktivitet, har reelt spillet fallit. Jeg var derude i sommer sammen med finansudvalget, og da så jeg én ting, der fungerede godt, og det var Dansk Hydraulisk Institut. Det blev reelt drevet som en virksomhed, som en ingeniørforetning, der lavede nogle fornufti-

[Maisted]

ge arbejder og dermed også kunne sælge sine produkter.

Når man nu kan se, at det altså kan lade sig gøre at drive forskning, der er målrettet, så at det giver et fornuftigt overskud, så er der jo ingen grund til at begynde at udvide en forretning på andre områder, der går rigtig dårligt.

Limpinden skal her være, at nu bliver det en selvejende institution, der hviler i sig selv. Det svarer ikke til kendsgerningerne. Kendsgerningen er, at man selvfølgelig vil fylde op med offentlige institutioner, og ad den vej får man midlerne til, at det kan køre og hvile i sig selv, som det så smukt hedder. Det er den sædvanlige socialdemokratiske politik. Når noget går dårligt og imod hensigten, idet det altså ikke på alle områder er lykkedes at drive det fornuftigt, ja, så skynder man sig at lave en stribe institutioner, hvor man er sikker på, at man får støtte fra statskassen og fra skatteyderne, og så går det jo alt sammen. På den måde prøver man på at bilde befolkningen ind, at det kommer til at hvile i sig selv.

Vi vil se på dette lovforslag med megen skepsis i udvalget, men vil selvfølgelig være saglige, og vi vil gennemgå forslaget punkt for punkt.

Bertel Haarder (V):

På venstres og det radikale venstres vegne skal jeg tilsige fuld tilslutning til den bestræbelse, der ligger i lovforslaget, i retning af at centerets formål bliver udvidet, hvorved vi forhåbentlig også får en bedre anvendelse af de store ressourcer, som der her er tale om.

Det er jo trist at læse den blå rapport, som en arbejdsgruppe har lavet om forskningscenteret. Det fremgår heraf, at man har en mulig bebyggelse på 120.000 m² indtil 1978 og derefter 120.000 m² mere, altså i alt 240.000 m² etageareal. Hvor meget er der så udnyttet i dag? 20.000 m². Det er 1/12. Og teknologirådets vurdering på side 70 i rapporten går ud på, at disse 20.000 m², altså 1/12 af det tilladte etageareal, mener man er nok i et betydeligt åremål fremover. Så vidt jeg kan se, er det helt frem forbi 1990, at det skulle være tilstrækkeligt.

Man må sandelig håbe, at der kommer noget ud af dette forslag. Det er bedre end ingenting, det er bedre, end hvis man bare

kørte videre som hidtil, men spørgsmålet er, om det er godt nok. Vi vil i hvert fald stille en del spørgsmål i undervisningsudvalget for at få dette foretagende belyst.

En stor trøst er det jo, at det er arealer, som er yderst værdifulde, og som der aldrig sker noget ved at beholde. Men når man så begynder at udstede pantebrevne til staten, som der vist ikke er nogen forrentning af, så er det, man siger til sig selv: det kan ikke passe, at det bare ligger dér og er gratis, for omkostningen er selvfølgelig det, som vi kunne have fået for arealet i alternativ anvendelse. Det er den reelle omkostning ved Forskningscentret ved Hørsholm, og den skal vi selvfølgelig have frem.

Der skal ingen tvivl være om, at hele intentionen bag dette center var udmærket, den var bare ikke tilstrækkeligt gennemtænkt. Kan vi få det rettet op, så at det udmærkede formål, der var tænkt på, kan blive tilgodeset, så medvirker vi gerne.

Grove (KF):

Da vi tidligere i dag havde første behandling af beslutningsforslag nr. B 24, gav jeg udtryk for, at det konservative folkeparti gerne vil være med til at udbygge samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv. Det ville fremme erhvervslivets konkurrenceevne til gavn for hele samfundets økonomi. Men vi tror ikke på nuværende tidspunkt, at vi har råd til at begynde nye institutioner, der beskæftiger sig med trafik, by- og landsbyudvikling, sundhed osv. Vi må have nøje undersøgt i udvalget, hvad der ligger i disse luftige begreber.

Rigsrevisorerne har peget på områder vedrørende forskningscenteret, som tyder på, at det, det først og fremmest drejer sig om, er at få den nuværende institution til at fungere effektivt. Det tror jeg er den store opgave, vi skal i gang med, at få den til at fungere effektivt. Så kan vi altid begynde på et andet tidspunkt at diskutere, om vi får råd til at tage nye opgaver op.

Mimi Jakobsen (CD):

Fra CDs side har vi endnu ikke taget endelig stilling til dette forslag. Vi vil under udvalgsarbejdet søge at få belyst, hvorvidt den påtænkte ændring vil give den tilsigtede

[Mimi Jakobsen]

virkning, eller om der kan tænkes bedre midler; men målet er vi enige i.

Ebba Strange (SF):

Det har været interessant at læse den betænkning, der ligger bag det her fremsatte lovforslag, interessant, fordi det er et eksempel på, at man tænkte nogle tanker i 1960'erne, som man så i 1970'erne ikke rigtig kunne leve op til.

På den anden side er vi i socialistisk folkeparti af den helt faste opfattelse, at hvis vi skal lave produktion i Danmark og konkurrere på de udenlandske markeder med den produktion, vi laver, så drejer det sig ikke om at gøre det ved at holde lønningerne nede, som der var forslag fremme om flere gange i finanslovdebatten i går. Vi tror ikke, Danmark skal konkurrere på verdensmarkedet på basis af lave lønninger. Derimod er det, det drejer sig om for os, netop at udvikle nogle specialiteter, noget, der kræver viden, noget, der kræver uddannelse, og noget, der stiller nogle krav til den veluddannede arbejdskraft, vi gerne skulle blive ved med at have i dette land. Derfor er Forskningscentret ved Hørsholm også en vigtig institution for Danmark at have, og vi vil fra socialistisk folkepartis side gerne være med til at bevare den og gerne være med til at udvikle den. Vi kan derfor også tilslutte os, at man udvider formålsparagraffen, så der også kan foretages egentlig produktion på stedet.

Men jeg har et spørgsmål til ministeren med hensyn til dette forslag: hvorfor i alverden skal de arealer sælges til den selvejende institution? Hvorfor skal staten ikke beholde de arealer? Vi er tilhængere af, at arealerne forbliver i statens eje, og kan ikke se, hvad formålet skulle være med at overdrage dem til den selvejende institution. Det er ikke engang for at få penge for dem. Vi vil også gerne i udvalget drøfte, om man ikke kan forestille sig, at også det offentlige går ind, ikke bare med udvikling, forskning og undersøgelser, men også med egentlig produktion af specielle ting, netop når vi har den mulighed, som lovforslaget nu åbner op for.

Det er en indviklet sag, som vi ikke kan gå i detaljer med her under en førstebehandling, og jeg skal derfor nøjes med at sige disse enkelte ting og så i øvrigt sige, at vi vil

arbejde videre med sagen i udvalget på en positiv måde.

Alfred Hansen (DR):

Vi må jo konstatere, at forventningen om de forudsete aktiviteter ikke er blevet indfriet, og så er det naturligt at stille spørgsmålet, hvordan det kan være. Hvad er årsagen til, at disse aktiviteter ikke er kommet? Hvorfor denne afmatning? Man må se i øjnene, at mulighederne er til stede for, at erhvervslivet ikke har fået de tilstrækkelige informationer, at erhvervslivets kontakt med centeret ikke har været etableret tilstrækkelig effektivt. Jeg tror, der i udvalget vil blive et behov for yderligere oplysninger til belysning af, hvordan man skal få det til at køre, hvis det overhovedet skal køre. Det vil jeg da umiddelbart mene at det bør, men hvis man skal tage de manglende aktiviteter som udtryk for, at der ikke har været behov for dette forskningscenter i det omfang, man havde tænkt sig, så må man da drøfte det i udvalget.

Litha Christiansen (VS):

Som allerede flere af de tidligere ordførere har været inde på, er centeret jo langtfra blevet den succes, som planlæggerne havde regnet med. Nu må der altså gøres noget for at gøre erhvervslivet mere interesseret i at bruge de arealer, som staten har stillet til rådighed for erhvervslivets forskning. Dertil blev der nedsat et lovrevisionsudvalg, og udvalgets beretning og indstilling er spændende læsning. Det er jo virkelig et omfattende arbejde, udvalget her har gjort. Ikke mindre end 285 virksomheder har udvalget skrevet til, og et af de spørgsmål, som udvalget har stillet virksomhederne, lyder således:

»Finder De, at der er bestemmelser i lov om forskningscenteret, der bør ændres, for at Deres virksomhed skal blive interesseret i helt eller delvis at flytte til arealet? I bekræftende fald beskrives ændringerne.«

Det er dog et tilbud, man kan tage og føle på, men desværre er der ikke kommet meget ud af de utallige henvendelser, på trods af at betingelserne bestemt ikke er dårlige. Kun én virksomhed har indtil nu lejet sig ind på centeret, nemlig Leca International. Leca International fremhæver således i et bilag, der er optrykt i indstillingen, at det befinder sig fortrinligt i forskningsmiljøet, både på selve

[Litha Christiansen]

centeret og på det tæt ved det liggende DTH. Af fordele nævner Leca på side 74 i indstillingen, at »trykprøver til styrkebestemmelse af letbeton med mellemrum udføres på DTH, hvorved Leca International sparer en investering på mere end 100.000 kr. til et hydraulisk trykprøveapparat«.

Men de nuværende tilbud til erhvervslivet er tilsyneladende ikke nok. Derfor har udvalget sat sig ned og gransket, hvad det kunne foreslå af ændringer for i højere grad at tiltrække erhvervslivet. Udvalget når bl. a. frem til, at formålsparagraffen må ændres, så der ikke kun er tale om forskning, men så man også har mulighed for at sætte en egentlig produktion i gang. Udvalget mener, at dette vil være med til at tiltrække nogle af de mindre virksomheder, og undervisningsministeren har allerede taget dette til efterretning og ændret formålsparagraffen.

Men nu skulle det hele jo helst ikke se alt for grelt ud. Derfor har man så smukt også indføjet en passus i formålsformuleringen om, at en sådan udvikling skal have en gavnlig indflydelse på levevilkårene. Hvad der konkret tænkes på her, bliver sløret ikke løftet for, og jeg vil her godt spørge ministeren, om der er nogen konkrete planer om, hvordan denne forskning skal foregå, for tilsyneladende er hverken SIFA eller arbejdstilsynet interesseret i at flytte derud ifølge denne indstilling. Det ville også efter VS' opfattelse være en katastrofe for den fremtidige arbejdsmiljøforskning, hvis denne skulle foregå på centeret.

Et andet forslag, som udvalget når frem til, er ideen om at oprette et center for udvikling af u-landsteknologi. Dette center skulle, som der står på side 35, »udvikle produkter, udstyr og anlæg, som er afstemt efter de særlige forhold, der gør sig gældende i disse lande, herunder rigelig arbejdskraft, mangel på kapital samt vanskelige klimatiske forhold«.

Når vi ser bort fra de vanskelige klimatiske forhold, ville det efter min mening være den eneste relevante forskning at sætte i gang, som netop ville have en enormt stor anvendelse i de kriseramte kapitalistiske lande, der både opfylder betingelsen om rigelig arbejdskraft og betingelsen om mangel på kapital.

Det sidste forslag fra udvalget, som næsten direkte er skrevet af i dette lovforslag,

vedrører de ændrede økonomiske forhold omkring centeret. Man foreslår, at ca. 48 mill. kr. overdrages til den selvejende institution Forskningscentret ved Hørsholm. Grunden og bygningerne overdrages til kostpriserne i anskaffelsesårene mod et rente- og afdragsfrit lån lydende på dette beløb. I praksis betyder det en kæmpeforøring, idet hele værdistigningen kan belånes, og der kan dermed fremskaffes kæmpesummer til finansiering af forskning for erhvervslivet, uden at statsbudgettet formelt belastes.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal takke for den vilje, der kom til udtryk fra de forskellige ordførere, til at gå ind i en positiv behandling af dette i virkeligheden komplicerede lovforslag. De spørgsmål, der er stillet, mener jeg bedst egner sig til behandling i udvalget, og jeg går ud fra, at vi dér kan vende tilbage til dem.

I begyndelsen af fru Litha Christiansens indlæg troede jeg egentlig, der var tale om en parodi på en VS-tale. Jeg forstod til sidst, at det var der ikke. Det var egentlig skuffende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Helle Degn* har meddelt mig, at hun på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov fra og med den 13. december 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

[Formanden]

Medlem af folketinget *Erling Dinesen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 13. december 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af udskrivningsloven. (Lovforslag nr. L 43).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Kirkeudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v. (Lovforslag nr. L 11).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om indskrænkning af driften på og senere nedlæggelse af statsbanestrækningen Vojens-Haderslev. (Lovforslag nr. L 8).

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om Københavns lufthavnsvæsen. (Lovforslag nr. L 25).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Fradrag for isolering af ejerboliger). (Lovforslag nr. L 91).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har endvidere afgivet:

Betænkning over forslag til lov om afgift af visse detailsalgspakninger. (Lovforslag nr. L 106).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 13. december kl. 13.00.

Angående dagsordenen henviste formanden til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.09
